

DEN GRØNLANDSKE KULTURS SKÆBNE I DET NYE GRØNLAND

Af efterskoleforstander *Frederik Nielsen*

Når talen er om det nye Grønland, tænker man først og fremmest på det Grønland, teknikken har præsteret. Det nye Grønland, som det har udviklet sig i byerne, kan sammenlignes med en stor og flot bygning, imponerende at se til, men en bygning, hvis beboere man ikke kender ret meget til.

Vi ved, at der bor grønlændere i den, et folk af eskimoisk æt, men en befolkning, der stort set er af dansk-grønlandsk blandingsrace. Der bor i Grønland tillige ikke så ganske få rigsdanske, nogle færinger, men alle landets beboere er ligeberettigede undersåtter i det danske rige.

I årenes løb har vi så at sige allesammen ladet vor røst lyde for at sige, at der måtte gøres noget for det grønlandske folk, især for at højne dets materielle kår. Det folk, som en af vore digtere ønsker „en mere menneskeværdig tilværelse“, måtte have hjælp. Ønskerne herom har de danske myndigheder efterkommet, og i en længere årrække har man ydet mange penge til moderniseringen af Grønland. Det mest iøjnefaldende resultat heraf er den nævnte imponerende bygning.

Men vi har dog samtidig også råbt om og forlangt oplysning, bedre undervisning i skolerne - kultur, men hvilken kultur? De fleste tænker vel i denne forbindelse på indførelsen af europæisk, nærmere betegnet dansk kultur, som grønlænderne da heller ikke kan undvære, når udviklingen skal foregå på europæisk vis. Under al denne råben og skrigen om indførelse af dansk kultur har man vistnok ikke fået tid til at tænke på, om der endnu skulle være noget, der hedder en oprindelig eskimoisk eller grønlandsk kultur, og hvis dette var tilfældet, om det så ikke var et forsøg værd, ikke alene at søge at bevare denne kulturarv, men også at udvikle den, inden den måske bliver kvalt af andre kulturstrømninger ude fra. Måske har vi været for ensidige i vore kulturelle krav.

Har eskimoerne eller grønlænderne en oprindelig kultur? I så fald, hvordan er den, hvori består den? Er det nødvendigt at søge at udvikle denne kultur til gavn for det grønlandske folks fremtid?

Julianehåb er vel nok den smukkeste by i Grønland, og samtidig er den et af Sydgrønlands kulturcentre.

Foto: Mogens Lindhard

Forskere og videnskabsmænd har talt og skrevet så meget om den oprindelige eskimoiske kultur, at det er blevet en uomtvistelig kendsgerning, at hint naturfolk havde en særegen og høj kultur. Man har behandlet denne kultur i alle dens former, lige fra de åndelige frembringelser til fangstteknik og daglig væremåde. Om denne oprindelige eskimoiske kultur har udløbere i det nye Grønland, om den endnu har betydning for det grønlandske folk, og om der skulle være opstået en anden kultur, der kan betegnes som den grønlandske, det er der for mig ingen tvivl om.

En ting står fast for mig, og det er, at vi grønlændere gennem det grønlandske sprog kan holde forbindelsen vedlige med vore eskimoiske forfædre. Sproget er et fast og meget betydningsfuldt forbindelsesled, bevaret næsten uændret gennem tidernes omskiftelser. Sproget er et udtryk for vor eskimoiske kultur; det har bundet, og det binder stadig de eskimoiske stammer sammen, så de udgør en enhed, men sprogets betydning som bindeled kunne have været større, hvis der havde været større samkvem mellem de forskellige eskimostammer.

Det eskimoiske sprog er blevet bevaret og udviklet på forskellig vis hos de forskellige eskimostammer, og det kan ikke undre nogen, at sproget netop har nået sin højeste udvikling i Grønland. Derfor kan vi takke Danmarks sprogpolitik i

Grønland og de danske sprogforskere. Det er vor opfattelse og overbevisning, at grønlænderne netop i betragtning af sprogets stade vil fortsætte med bestræbelserne på at bevare og udvikle det. Der er i dag en udbredt interesse i selve Grønland for vort sprog, også blandt en del unge grønlændere, og det er et godt tegn.

Er det ikke synd og skam, at det eskimoiske sprog nærmer sig sin undergang i Alaska, det land, som vi ellers kunne tænke os et vist samarbejde med i den pan-eskimoiske bevægelse? Jeg kender desværre ingen udveje til at hindre denne sprog-undergang i Alaska, men var det ikke en god ide at invitere nogle unge mennesker derfra til sprogstudier og kursus under besøg i Grønland? Når jeg fremhæver betydningen af at bevare og udvikle det eskimoiske sprog, har jeg nemlig svært ved udelukkende at tænke på Grønland, jeg vil gerne som beundrer af de gode fælleseskimoiske traditioner, at man skulle drage alle de eskimoiske stammer med ind i arbejdet. I denne forbindelse kunne det interessere mig at vide, om dette problem har været berørt under amerikanistkongressen i København i sommer.

I sproget har vi grønlændere en virkelig kulturtradition, fordi det har vist sig at være et levedygtigt sprog med muligheder for stadig udvikling, og efter min opfattelse har vort sprog større elasticitet, end de fleste vil mene. Det er jo ikke blot det sprog, som vore forfædres sagnfortællere og digtere benyttede sig af, det er også det sprog, som bruges af grønlandske skribenter og digtere af i dag, og det er tillige midlet, gennem hvilket vi kan nå ud til vore eskimoiske stammefrænder, og de til os.

Behøver grønlænderne så ikke at lære det danske sprog eller et andet sprog, fordi de ejer et så enestående sprog selv? Min opfattelse herom er vistnok kendt, jeg bryder mig ikke om en blåøjet og upraktisk nationalisme. Selvfølgelig skal grønlænderne lære det danske sprog og det til fulde. Et lille folk har ikke råd til at nøjes med sit eget sprog, hvor godt det så end er. For mig står det klart, at vi grønlændere bør være dobbeltsprogede, og det kunne jeg også unde andre eskimoiske stammer.

Jeg nævnte før, at vore forfædres sagnfortællere og digtere anvender det eskimoiske sprog. Disse navnløse eskimoer har skabt sagn og digte uden pergament, papir og skrivematerialer, og gennem mundtlig overlevering er værdierne blevet bevaret gennem generationer uden ret store ændringer. Nogle af sagnene, sagde Knud Rasmussen, står i kvalitet på samme højde som de islandske sagaer. Kan sådanne litterære frembringelser skabes af et folk uden åndelig kultur?

Takket være nogle gode danske forskere og videnskabsmænd er disse kulturskatte blevet nedskrevet og oversat til dansk, og en del heraf er også udgivet på grønlandsk.

Hvordan er så interessen i Grønland for disse kulturskatte? Det har altid glædet mig at konstatere, at udgiverne af „Atuagagdliutit“ lige fra 1861 har forstået at værdsætte sagnlitteraturen, og ikke så få grønlandske sagn, navnlig de kortere, er blevet trykt i dette blad. Det har været pudsig at lægge mærke til, at når grønlænderne skrev i „Atuagagdliutit“ om almindelige emner, så var de forsigtige i deres udtryksform, de holder sig fra de mere profane og benytter sig ofte af religiøse udtryk; men når det drejer sig om at gengive sagnene, så holder de sig til den originale sprogtone og de oprindelige udtryksmåder, skønt de nu og da kunne siges at være noget vovede. Det er jo bl. a. på denne måde, altså gennem vore blade, at sagnene i deres oprindelighed og originalitet kan gives videre til eftertiden.

Det har også glædet mig at konstatere, at der nu findes en del mennesker i Grønland, der har nedskrevet sagn og kulturminde, som er blevet fortalt til dem af de sidste fortællere; dette har de skrevet ned enten af ægte interesse eller også som tidsfordriv. Hvis sådanne private optegnelser kan erhverves, samles og udgives, vil den eskimoisk-grønlandske litteratur kunne forøges og beriges i betydelig grad. I det hele taget ville det være godt, om hele den eksisterende sagnlitteratur kunne blive udgivet på grønlandsk. Materialet har man fortrinsvis her i Danmark, opbevaret i arkiver. Man må gerne beholde og opbevare dette materiale her i Danmark, hvor det utvivlsomt kan ske på mest betryggende måde; vi skal ikke lave politisk uro ud af dette, når bare vi kan få det udgivet på grønlandsk i sin helhed. Jeg håber inderligt, at dette ønske engang må blive opfyldt.

Har da den eskimoiske sagnlitteratur værdi for nutidens grønlændere? I det tilsyneladende åndsforladte Grønland, langt fra digternes og musernes oprindelige paradisiske opholdssted, findes forfattere såvel som digtere, især det sidste, som ikke er herrer fra åndernes rige, men trofaste tjenere af deres folk, tro mod deres milieu og hjemstavn. Ingen tjener penge ved forfatterskab eller digterkunst i Grønland, ingen af dem er på finansloven, og mulighederne for udgivelse af deres præstationer er kun ringe. Men de har det sådan, at de ikke kan lade være med at producere, det ligger dem i blodet som en tradition fra forfædrene. At der er motiver nok for digtning, og at der er poesi i selve landet, det har digteren Hendrik Lund udtrykt med ordene: „Sandelig har paradiset afglans på hele jorden.“ Det er disse forfattere og digtere, som gerne skulle kunne hente inspiration fra forfædrenes litterære frembringelser. Det er beklageligt, at dette kun lader sig gøre i begrænset grad, også fordi den danske litterære påvirkning har været og stadig er for kraftig. En årsag hertil er naturligvis, at grønlandske skribenter har fået deres uddannelse dels i Danmark og dels i dansk påvirkede læreanstalter. Der er imidlertid inspiration nok at hente for de unge og den kommende gene-

ration i forfædrenes frembringelser, og Danmark er jo stillet på selvsamme måde. Læser man endvidere den islandske forfatter Halldor Laxness' bog „Kjæmpeliv i Nord“, skrevet i sagastil, så fristes man til at forsøge sig i grønlandsk sagnstil for at vise, at også vi har originale og smukke beretninger.

Grønlænderne er de eneste eskimoer, der har præsteret en selvstændig litteratur. Sagndigtningen gik i stå ved europæeres ankomst til landet, formentlig standset ved indførelse af en anden livsopfattelse. Vi må betragte dette som en almindelig åndelig nedgangsperiode. Men de gode grønlændere har haft svært ved at lade være med at skabe noget; de fortsatte med at genfortælle danske fortællinger i eskimoisk sagnstil. Denne periode varede dog ikke længe.

Den nuværende grønlandske digtning begyndte som et forsøg på salmedigtning, kun meget lidt original og uden at sætte spor. Først efter 1900 kunne man spore den originale grønlandske digtning, som i årene herefter udvikledes. Den er kvalitativt og kvantitativt sådan, at den må betegnes som en betydende faktor i det grønlandske kulturliv. Den, der vil sætte sig ind i den grønlandske psyke, må også kende noget til grønlandsk digtning. Desværre tyder nu noget på, at den grønlandske digtning er ved at gå i stå; de afdøde digtere savner afløsere, eller er det den materialistiske indstilling, et af det nye Grønlands mest iøjnefaldende kendetegn, der er ved at få overhånd?

Grønlands prosa har ikke så stor betydning som poesien, den savner selvstændighed og originalitet. De fleste bøger, trykt på grønlandsk, er da også oversættelser, men alligevel skulle der være muligheder for udvikling af et selvstændigt og særpræget forfatterskab.

Man håber i Grønland, at vor digtning vil få muligheder for at blive kendt her i Danmark, svarende til f. eks. den antologi af færøske digte, som foreligger på dansk. I hvert fald står dette ønske på min ønskeliste, for herved ville interesserede danske få en ny mulighed for et indblik i en form for grønlandsk kulturliv. I det hele taget gøres der for lidt for at gøre grønlandske kulturværdier kendt i Danmark, vi synes, at danskerne godt kunne fortjene dette.

Jeg kunne også have lyst til at omtale andre udtryk for grønlandsk kultur, især de kunstneriske. Malerkunsten har haft og har stadig sine dyrkere såvel som tegnekunsten. Efter mit ringe kendskab til disse kunstarter er de af en sådan værdi, at de fortjener en særlig plads i det grønlandske museum, når det engang bliver til virkelighed. Nogle af vore kunstnere er blevet præsenteret for det danske publikum og har fået den fortjente anerkendelse. Træ- og benskæringskunsten er almindelig kendt, og ingen tvivler om værdien af denne oprindelige originale kunstart, i hvert fald hvad angår en række udøvere af faget. Den kunstneriske opfindsomhed har endvidere manifesteret sig i forarbejdningen af klædedragt,

redskaber og brugsting, men også her spores tilbagegang. Alligevel vil det næppe være for sent at anspore interesserede til vedvarende og øget indsats.

Der arbejdes i disse år for oprettelse af en grønlandsk højskole, der tænkes som en slags højborg for grønlandsk kulturliv i lighed med, hvad man kender fra de danske folkehøjskoler. Ordet højskole har her i Danmark fået en bred betydning, der findes højskoler lige fra de gode gammeldags i grundtvigsk ånd til rene udklækningsanstalter for politiske partimedlemmer. I denne forbindelse må det nævnes, at Grønlands landsråd ønskede, at den påtænkte højskole i Grønland også skulle fungere som fiskerihøjskole. Uden at ville indlade mig på en diskussion om selve højskolen, så vil jeg dog ikke undlade at sige, at en ublandet højskole i Grønland, ledet i den rigtige ånd, efter min mening vil få størst betydning for det grønlandske kulturliv.

Seminariet ved Godthåb har gennem årene virket som en slags folkehøjskole, og det er netop ved opholdet her, at vi som unge modtog opdragelse og undervisning i grønlandsk ånd med en sund påvirkning af dansk kultur.

Der næres i disse år store forhåbninger til den nye Grønlands radio, og sikkert med rette, for den har jo muligheder for at nå ud til folk. Uden at gå i detaljer må radiofoniens opgave være at stå til tjeneste for den grønlandske kulturs bevarelse og udvikling, og derfor må eskimokulturen også have sin faste plads i udsendelserne. Vi må behandle eskimoisk-grønlandske traditioner og drage glemte eller halvglemte beretninger frem fra arkiver, notater og fra folks hukommelse. De nutidige grønlandske kulturfrembringelser skal præsenteres for lytterne og gøres til genstand for nøgtern bedømmelse. Grønlandske digtere og forfattere skal gennem radioen have lejlighed til at præsentere deres arbejder, og mon ikke dette vil anspore til bedring i kvalitet?

Grønlands radio vil også få opgaver, der rækker udenfor selve landet, den skal med sine udsendelser også tage hensyn til eskimoisk-talende lyttere på den anden side Davisstrædet og Baffinsbugt, hvor sproget ikke dyrkes og risikerer at blive glemt ved ensidig anglisering eller amerikanisering, og hvor glemte eller halvglemte eskimoiske traditioner gerne skulle reddes fra fuldstændig undergang. Måske kan stammefrænder derovre også give os i Grønland noget. I denne skitserede vekselvirkning ligger ingen utopi, for den canadiske regering er interesseret i dette radiomæssige samarbejde. Måske vil nogle synes, at disse mine fremsatte planer er noget dristige, måske er de det, men dristige planer plejer at være god drivkraft i arbejdet.

Det er min opfattelse, at grønlandsk kultur ikke er en frase, men en levedygtig virkelighed, og af en sådan art og i en sådan situation, at der bør gøres noget for at gøre den aktiv. Gøres dette ikke, vil Grønlands gamle kultur komme til at

friste en kummerlig tilværelse i den mekaniserede og sækulariserede nytid. Dette er den grønlandske kulturs problem i dag.

Jeg vil gerne nævne, hvordan jeg kunne tænke mig en indsats til fordel for den grønlandske kultur.

I skolerne, navnlig i de højere skoler, bør der mere end nu undervises i Grønlands historie. Der bør gives grundig orientering i eskimoisk og grønlandsk litteratur og andre kulturelle frembringelser. Grønlandske lærere under uddannelse i Danmark bør ved særlige kursus hos eskimoisk-grønlandske kapaciteter have suppleret deres viden. Endvidere trænger vi til brugbare lærebøger i skolerne især med hensyn til kulturhistorie.

Man må opmuntre udøvende grønlandske skribenter og kunstnere til øget indsats, og der må sættes noget ind på at tilvejebringe bedre muligheder for bedømmelse, udgivelse og honorering.

Grønlands radio, som jeg har nævnt, bør og vil også sætte alt ind på at blive en kulturel faktor.

Den snart gamle tale om oprettelse af et eskimoisk-grønlandsk museum bør realiseres snarest, for der er allerede forsvundet så meget fra Grønland, at det nu er på høje tid at sikre sig, hvad der endnu måtte høre hjemme i et museum, ellers går det tabt. Museets betydning for bevarelse af grønlandske kulturminde og som inspirationskilde kan næppe overdrives.

Det ville efter min mening være på sin plads, om der tillige blev gjort noget mere for at vise Danmark, hvad vi grønlændere har af kulturværdier, og i den forbindelse dukker spørgsmålet op, om der ikke kunne laves en grønlandsk udstilling i Danmark? Der har ganske vist været en udstilling i Tivoli for mange år siden, den viste bl. a. konebåde, skindtelte, ungmøer i sælskindsbukser; og i fjor viste en udstilling i Forum, hvad Grønland præsterer af spiselige produkter, som rejer, stokfisk o. l.

Foreslår man en udstilling af Grønlands kulturelle præstationer, vil der nok blive spurgt om, hvorfra man skal få penge til et sådant uproduktivt arrangement? Jeg har til min store forbavselse erfaret, at man ikke kan købe grønlandske bøger her i Danmark, og dette skønt der stadig er mange unge grønlændere under uddannelse og mange grønlandsinteresserede.

Det er utilfredsstillende, at vi kun har Ministeriet for Grønland som det eneste åndehul ud til Danmark og den øvrige verden. Jeg skal dog ikke undlade at nævne Det grønlandske Selskabs tidsskrift „Grønland“ og udenrigsministeriets publikationer, som ofte rummer artikler om den grønlandske kultur. Udenrigsministeriets udgave af turistforeningens bog „Grønland“ siges at være en glimrende salgsvare på amerikanske baser i Grønland.

*Man sætter i Grønland sit håb til børnene - Grønlands fremtid,
og der er i de senere år ofret meget på at give dem en god og tidssvarende skolegang.
Her gynger nogle drenge fra Fiskenasset i kystskonnertens fortøjninger.*

Vi i Grønland boende undersætter af det danske rige er ikke draget med ind i nordisk samarbejde. Hverken foreningen Norden eller Det nordiske Råd er direkte beskæftiget med grønlandske problemer, men vi er da også nordiske borgere.

Alt hvad der har med Grønland at gøre, lige fra grønlænderes uddannelse til de mindste kulturelle investeringer, er afhængige af ministeriets budget og indstilling til problemernes løsning. Mangler vi ikke en fond, hvis midler kunne anvendes netop med det formål at sikre gammel grønlandsk kultur, så den kan få større betydning som baggrund for udviklingen. Hvis en eller anden virkelig grønlandsk interesseret skulle være i besiddelse af for mange penge, så var det utvivlsomt en god gerning, om vedkommende betænkte os med en fond til kulturelle formål.

Ovenstående artikel af Frederik Nielsen er det foredrag, han holdt i Det grønlandske Selskab den 18. februar som indledning til en drøftelse af emnet.

Tyge W. Böcher, Kjeld Holmen og Knud Jakobsen:
GRØNLANDS FLORA

med Illustrationer af Ingeborg Frederiksen. 313 s. P. Haase & Søns Forlag. København 1957. Pris kr. 28,00.

Den foreliggende bog er et let tilgængeligt og populært hjælpemiddel til at bestemme de arter af højere planter, der vokser i Grønland.

Bogens forfattere har i adskillige år arbejdet med den grønlandske flora, dels i marken og dels ved herbariestudier. Deres beskrivelser af arterne vidner om, at de ikke blot kender dem som tørre, pressede herbarieeksemplarer, men at de også er fortrolige med dem som levende planter. De træk, som kendetegner hver enkelt art, er fremdraget på udmærket måde.

De fagudtryk, som anvendes, er grundigt forklaret i et indledende kapitel, som samtidig giver en oversigt over de højere planters bygning og livsformer.

Brugen af bogen lettes i høj grad af de mange fortrinlige illustrationer, som er udført af kunstnerinden Ingeborg Frederiksen under vejledning af forfatterne. Man må beundre den evne, som frk. Frederiksen har haft til at indleve sig i den grønlandske planteverden, som hun ikke har haft lejlighed til at gøre sig bekendt med ved selvsyn. Grundlaget for illustrationerne har jo i mange tilfælde måttet være pressede planter, og det er ingen let opgave med et herbarieeksempel som forbillede at skabe en tegning, der ikke blot med videnskabelig nøjagtighed gengiver de enkelte plantedeles form, men også giver et helhedsbillede af den levende plante. Man kan sige, at videnskab og kunst i frk. Frederiksen's arbejde er gået op i en lykkelig enhed.

Det siger sig selv, at bogens forfattere må have en del af æren for de gode illustrationer. De har haft arbejdet med at fremskaffe det mest karakteristiske plantemateriale. De må derfor også tage ansvaret for, at en enkelt tegning, nemlig den af *Klippe-Star* (fig. 45b), ikke er særlig typisk. I det hele taget er de græsagtige planter, som erfaringsmæssigt volder be-
gynderen de største vanskeligheder, noget stedmoderligt behandlede med hensyn til habitusfigurer.

At bogen har kunnet komme ud til en så relativt billig pris, til trods for at der er ofret så meget på illustrationerne, skyldes, at forskellige statsinstitutioner har ydet støtte til trykning, tegning og fremstilling af klichéer.

Foruden selve artsbeskrivelserne indeholder bogen også oplysninger om de voksepladser, på hvilke arterne hører hjemme, om deres udbredelse i Grønland og om, hvordan de grønlandske plantearter i øvrigt er udbredt på jordkloden. I tilknytning hertil indeholder bogen et lille plantegeografisk afsnit, hvori der gives en oversigt, suppleret med et kort, over de „naturlige floraområder“ i Grønland (d. v. s. de områder, i hvilke floraen har nogenlunde samme artssammensætning), og tillige gives der en oversigt over de vigtigste plantesamfund i Grønland.

De plantegeografiske oplysninger, som floraen indeholder, har også interesse for fagbotanikere og plante-

geografer verden over. Der er derfor givet en oversættelse til engelsk af betegnelserne for flora-områder og plantesamfund. Desværre er „steppe“ ved en trykfejl blevet forvansket til „step“, og som oversættelse af „fjeldmark“ turde „stony barrens“ være mere dækkende end „fellfield“, som næppe findes i nogen engelsk ordbog. I virkeligheden burde *Warming's* rammende udtryk „fjeldmark“ gøres til et internationalt plantegeografisk fagudtryk, ligesom f. eks. „tundra“ er det.

Det, der fra et videnskabeligt synspunkt giver den foreliggende bog sin særlige værdi, er, at den giver en tidssvarende oversigt over den grønlandske flora. Det er godt 30 år siden, at der sidst blev udgivet en sådan oversigt, og det tør nok siges, at der er sket fremskridt i vort kendskab til den grønlandske flora i den tid, bl. a. er antallet af arter af højere planter, der er kendt fra Grønland, blevet forøget med over en fjerdedel.

I den nye Grønlands-Flora føres man frem til „frontlinien“ af den botaniske udforskning af Grønland, og man får at se, at alt endnu ikke er afklaret. Eksempelvis har en af de grønlandske plantearter, en blåøje-art, endnu ikke fået sit endelige artsnavn. Der er stadig meget at gøre med udforskningen af Grønlands flora.

Da bogen er en populær bog, har man givet hver af de grønlandske plantearter et dansk navn, og i mange tilfælde har man tillige anført et grønlandsk navn. Mange af de grønlandske plantearter har naturligvis aldrig haft et dansk navn, og selv for mange slægters vedkommende har et sådant navn manglet. Forfatterne har derfor beflittet sig på at skabe nye danske navne, og resultatet af deres anstrengelser må i det store og hele siges at være udmærket. Nogle af de nye slægtsnavne er overmåde malende, f. eks. vækker navnet *Fimbulgræs* forestillingen om den knugede, arktiske vinter. I et enkelt tilfælde er forfatterens fantasi måske gået lovlig vidt: de har kaldt en til gøgeurtfamilien hørende planteart med små, hvidlige blomster for *Satyrblomst*. Den pågældende plante ser såre uskyldig ud i anmelderens øjne, og så har den endda et dansk navn i forvejen, nemlig *Sækspore*.

Desværre har forfatterne i nogen grad forsømt at granske ældre kilder for at finde ud af, om en planteart, som ikke vokser i Danmark, tidligere har fået et dansk navn. Både i *Hornemann's* værk: „Dansk økonomisk Plantelære“ og i *Mentz og Ostenfeld's*: „Billeder af Nordens Flora“ findes danske navne på mange nordiske fjeldplanter - navne, som i den nye Grønlands-Flora er erstattet med nylavede navne.

De indvendinger, som man vil kunne rette mod et og andet i bogen, har dog kun ringe betydning i forhold til den kendsgerning, at vi nu har en populær håndbog til at bestemme de grønlandske plantearter efter. En sådan bog har man hidtil måttet undvære, og der er grund til at være dens ophavsmænd og -kvinde taknemlig for det arbejde, de har gjort for at gøre kendskabet til Grønlands egenartede og skønne planteverden til hvermands eje.

M. Skytte Christiansen.